

En MIQUEL OLIVA, l'home de la disponibilitat

Enric MIRAMBELL BELLOC

S'està parlant molt en els nostres dies de la dedicació dels funcionaris al seu treball. Uns tenen dedicació normal, altres plena, altres exclusiva. Quan pensem en l'amic Oliva, veiem el cas de l'home de dedicació total; però no en un sentit administratiu o burocràtic; sinó en un sentit real. Hauria estat molt difícil de dir quin era el seu horari de treball i quin temps dedicava a cada una de les moltes activitats que li eren pròpies. Era funcionari, però no tenia gens ni mica l'esperit del funcionari tradicional. Per ell no hi havia horaris, tan solament hi havia un dia, que sempre li resultava curt, per dedicar-lo totalment a qualsevol activitat que toqués l'Arqueologia o la vida cultural gironina en tots els seus aspectes.

Era l'home de la disponibilitat; sempre a punt de fer un servei. No importava qui fos el que el sollicitava; no preguntava mai si hi estava obligat; si el que el demanava tenia jurisdicció per a fer-ho. Sempre es sentia obligat, sempre es considerava afectat, sempre estava a punt. La multiplicació de la seva activitat feia que a vegades resultés difícil localitzar-lo; però quan se'l trobava, la seva disposició a actuar era constant.

Home especialitzat en el camp de la Prehistòria; però interessat en tots els aspectes de la nostra cultura. Home de pedres i de monuments; però aimant també dels llibres i dels documents, que coneixia bé i que sabia preuar. En el Museu de Sant Pere de Galligans havia pogut disposar d'una biblioteca rica en temes gironins, i l'havia feta créixer considerablement, i l'havia cuidat amorosament.

Mantenia un constant contacte amb les llibreries de vell més importants del país. Rebia els catàlegs i els referiments de noves adquisicions, i procurava fer-se amb el que tocava a tema gironí.

Havia fomentat aquests coneixements bibliogràfics el seu tracte constant i la seva amistat molt cordial amb el malaguanyat Carles de Palol. En Carles de Palol era l'home més enterat de tot el referent a llibres de Girona. Els atzars de la vida no li permeteren la seva dedicació a l'erudició i a l'estudi; activitats molt diverses ompliren la seva inestable vida i finalment una llarga enfermetat i una mort prematura acabaren amb la seva activitat. La seva amistat amb en Miquel Oliva havia fet que aquest participés de les seves inquietuts i entrés en el coneixement dels temes bibliogràfics de la mà de qui tenia bona preparació per arribar a ser-ne un bon mestre.

Quan a Girona, o a qualsevol indret de les comarques gironines es tractava d'emprendre alguna activitat cultural, sempre es trobava la col·laboració d'en Miquel Oliva.

Recordem els primers temps del Cercle Artístic. Eren anys de vida difícil; de pobresa de mitjans. En aquell local del carrer d'Albareda, petit i senzill; però ple d'entusiasmes, es desenrotllaren unes activitats artístiques, musicals, literàries, arqueològiques, que donaren un to a la vida cultural de la Girona trista i encopida dels anys quaranta. La Girona de l'Institut vell del carrer de la Força, de la miserable Normal, de les escoles sense calefacció i amb vidres trencats; la ciutat que no disposava de cap biblioteca a l'abast del públic. Una Girona pobre de mitjans; però amb unes grans inquietuts. En aquell ambient, el Cercle Artístic inicià unes activitats, modestes, però plenes d'entusiasme i amb una llunyana projecció, punt d'arrencada d'un desenvolupament cultural que ara estem constatant.

En aquell reduït cenacle de la cultura gironina no podia faltar-hi la presència d'en Miquel Oliva, al costat d'altres gironins preocupats de les activitats culturals, entre els que podem recordar els noms de Santiago Sobrequés, Josep M.^o Pla Dalmàu, Josep Claret, Miquel Cuesta, Joaquim Florit, Francesc Civil, Josep Baró Güell, Agustí Pera, Emili Figueras, Torres Monsó, etc.

Per Fires de l'any 1951 s'inaugurava la nova instal·lació de la Biblioteca Pública de Girona, en unes dependències de l'edifici de l'antic Hospici, avui Casa de Cultura. La Biblioteca disposava de la Sala de lectura i d'una altra sala, també amb prestatgeries, ocupades pel fons antic, llibres amb enquadernació de pergamí, detall que serví per donar a la sala el nom de Sala de Pergamins. Aquest local es convertí ben aviat en el centre de les activitats culturals de la ciutat. S'hi celebraren conferències, concerts; s'hi centrà també l'activitat del Cercle Artístic, i diverses entitats hi organitzaren actes culturals. Quan es tractà de muntar-hi alguna exposició l'aportació d'en Miquel Oliva fou fonamental.

Recordem l'exposició d'escultura mariana de les Fires del 1954. La de Calvaris, per la Setmana Santa del 1955 i la de les pintures murals procedents de Puigcerdà pel febrer del 1956. Aquelles exposicions, comparades amb el que avui es fa a Girona, les recordem migrades, pobres, esquifides. Però si tenim en compte els mitjans de què es disposava i el nivell general de vida, hem de constatar que representaren un bon impacte en la vida cultural de la ciutat.

L'Oliva coneixia l'existència de les obres que es podien exposar. Tant de les que es trobaven en museus o altres institucions públiques, com les que posseïen els particulars.

Per aconseguir el conjunt de peces que s'exposaren anà d'un lloc a l'altre, buscant, demanant i recollint amb cura les preciades obres. Preocupat i patidor per evitar la deterioració de les obres que li confiaven i que prenia amb un gran sentit de responsabilitat.

D'aquestes exposicions es publicaren els respectius catàlegs, i ningú millor que l'Oliva podia tenir cura de la seva redacció. En aquestes publicacions recullí notícia, característiques i procedència de moltes obres d'art disperses per les nostres comarques.

A l'estiu del 1969 es preparava la instauració dels estudis universitaris a Girona. La cosa començaria amb un primer curs de la Facultat de Lletres. Es pensà en les persones que podien aportar la seva col·laboració. Tot seguit es comptà amb en Miquel Oliva. Estava totalment desbordat per les moltes ocupacions que l'obligaven; però donant-se compte que es tractava de quelcom molt important per la vida cultural de Girona es va disposar a encarregar-se de les classes que se li proposaven.

El seu treball universitari va tenir les característiques de totes les seves dedicacions: una entrega il·limitada i desinteressada. No tan sols donava les classes sinó que mantenia un constant contacte amb els alumnes que es preocupaven d'aprofitar més els seus coneixements. Organitzà uns viatges d'estudis complementaris de l'assignatura. Viatges que, per a trobar temps, es realitzaven en diumenges i dies festius. La seva gran il·lusió en la tasca universitària era fomentar vocacions per a l'Arqueologia; formar gent que pogués continuar l'obra que ell estava realitzant. Per altra part cal constatar que mai no es va preocupar de la retribució que podria rebre per al seu treball; mai no va preguntar què ni quan cobraria, mai no es va queixar pels retards, i que n'hi va haver! en la percepció de les pagues. El seu desinterès era exemplar; potser fins i tot excelsiu tenint en compte que no li faltaven obligacions familiars per atendre.

Molt s'ha parlat i molt es podria encara parlar de les activitats portades a cap per en Miquel Oliva; però si en poques paraules hagléssim de definir la seva personalitat, em sembla que podríem fer-ho dient que era l'home de la disponibilitat; l'home que sempre estava a punt de servir tothom i sense condicions.

